

SFS 1979: 645

Utkom från trycket
den 10 juli 1979

Lag om ändring i lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m. m.;

utfärdad den 7 juni 1979.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs att 4–7, 10 och 12–14 §§ lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m. m. skall ha nedan angivna lydelse. Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelser

1 § Arbetstagare har som förälder rätt till ledighet från sin anställning enligt bestämmelserna i denna lag. Sådan rätt har även arbetstagare som är fosterförälder samt arbetstagare som stadigvarande sammanbor med förälder och som är eller har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

2 § Avtal som innebär att arbetstagares rättigheter enligt denna lag upphävs eller inskränks är ogiltigt i den delen.

Utan hinder av första stycket får avvikelse göras från 7 § första stycket och 9 § andra stycket genom kollektivavtal som på arbetstagersidan har slutits eller godkänts av central arbetstagarorganisation som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Även den närmare tillämpningen av 8 och 11 §§ får bestämmas genom kollektivavtal som har tillkommit på motsvarande sätt.

Arbetsgivare, som är bunden av kollektivavtal som avses i andra stycket, får tillämpa avtalet även på arbetstagare som ej tillhör den avtalsslutande arbetstagarorganisationen, under förutsättning att arbetstagaren sysselsätts i arbete som avses med avtalet och ej omfattas av annat tillämpligt kollektivavtal.

3 § Arbetstagare har rätt till ledighet för vård av barn dels i form av hel ledighet, dels i form av förkortning av arbetstiden till tre fjärdedelar av normal arbetstid. Rätten till hel ledighet gäller till dess barnet har uppnått ett och ett halvt års ålder. Rätten till förkortning av arbetstiden gäller till dess barnet har uppnått åtta års ålder eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det första skolåret.

4 § Utöver vad som följer av 3 § har arbetstagare rätt till hel ledighet under tid då arbetstagaren uppbär hel föräldrapenning enligt 4 kap. lagen (1962: 381) om allmän försäkring och till förkortning av arbetstiden till hälften eller till tre fjärdedelar under tid då arbetstagaren uppbär halv eller fjärdedels föräldrapenning.

Kvinnlig arbetstagare har vidare rätt till hel ledighet i samband med barns födelse under minst sex veckor före den beräknade tidpunkten för nedkomsten och sex veckor efter nedkomsten.

5 § Som villkor för rätt till ledighet gäller, att arbetstagaren vid ledighetens början har varit anställd hos arbetsgivaren antingen de senaste sex månaderna eller sammanlagt minst tolv månader under de senaste två åren. Vid beräkning av anställningstid tillämpas 4 § lagen (1974: 12) om anställningsskydd.

Det i första stycket angivna villkoret gäller ej för rätt till ledighet under tid, då arbetstagaren uppbär

1. föräldrapenning för tillfällig vård av barn enligt 4 kap. 8 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

2. särskild föräldrapenning för ändamål som anges i 4 kap. 11 § fjärde stycket samma lag.

Villkoret gäller ej heller för rätt till ledighet som avses i 4 § andra stycket.

Ledighetens förläggning m. m.

6 § Ledighet får delas upp på högst två perioder för varje kalenderår. Berör ledighetsperiod mer än ett kalenderår, skall den hänföras till det kalenderår under vilket ledigheten har påbörjats.

Ledighet under tid då arbetstagaren uppbär föräldrapenning för tillfällig vård av barn enligt 4 kap. 8 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller uppbär särskild föräldrapenning för ändamål som anges i 4 kap. 11 § fjärde stycket samma lag får delas upp utan hinder av bestämmelserna i första stycket.

7 § Arbetstagare som vill utnyttja sin rätt till ledighet skall, om ej annat föreskrivs i andra stycket, anmäla detta till arbetsgivaren minst två månader före ledighetens början eller, om det ej kan ske, så snart som möjligt. I samband med anmälan skall arbetstagaren ange hur lång tid ledigheten är avsedd att pågå.

Ledighet under tid då arbetstagaren avser att uppbära föräldrapenning för tillfällig vård av barn enligt 4 kap. 8 § lagen (1962: 381) om allmän för-

säkring eller avser att uppbära särskild föräldrapenning enligt 4 kap. 11 § fjärde stycket samma lag skall anmälas till arbetsgivaren minst en vecka före ledighetens början. Föranleds ledigheten av sjukdom eller smitta gäller dock ej någon anmälningstid.

8 § Ledighet skall förläggas till dag som arbetstagaren begär. Vid förkortning av arbetstiden till hälften eller till tre fjärdedelar av normal arbetstid skall dock förkortningen spridas över arbetsveckans samtliga dagar, om ej särskilda skäl föranleder annat.

Arbetsgivaren skall samråda med arbetstagaren beträffande ledighetens förläggning under dagen och andra med ledigheten sammanhängande frågor, om förhandling med arbetstagarens organisation ej har ägt rum. Uppnås ej överenskommelse, bestämmer arbetsgivaren i dessa frågor i den mån ej annat har avtalats. Arbetsgivaren får dock ej utan arbetstagarens samtycke förlägga ledigheten till annan tid än arbetsdagens början eller slut.

Har beslut i fråga som avses i andra stycket träffats på annat sätt än genom överenskommelse med arbetstagaren eller företrädare för arbetstagaren, skall arbetsgivaren underrätta arbetstagaren om beslutet. Underrättelsen skall om möjligt lämnas senast två veckor före ledighetens början.

Återgång i arbete

9 § Arbetstagare får avbryta påbörjad ledighet och återuppta arbetet i samma omfattning som före ledigheten.

Vill arbetstagare utnyttja sin rätt enligt första stycket att återgå i arbete, skall arbetsgivaren underrättas snarast möjligt. Har ledigheten varit avsedd att pågå en månad eller mer, är arbetsgivaren dock ej skyldig att låta arbetstagaren återgå i arbete tidigare än en månad efter det att arbetsgivaren har mottagit underrättelsen.

Anställningsskydd

10 § Arbetstagare får ej sägas upp eller avskedas enbart av det skälet att arbetstagaren begär eller tar i anspråk sin rätt till ledighet enligt denna lag.

Sker det ändå, skall uppsägningen eller avskedandet ogiltigförklaras, om arbetstagaren begär det.

11 § Arbetstagare är ej skyldig att enbart av det skälet att arbetstagaren begär eller tar i anspråk rätt till ledighet enligt denna lag vidkännas minskning av de förmåner som är förenade med anställningen eller försämring av arbetsförhållandena i annan mån än som följer av uppehållet i arbetet. Arbetstagare är ej heller skyldig att av skäl som nu har sagts vidkännas annan omplacering än sådan som kan ske inom ramen för anställningsavtalet och som är en nödvändig följd av ledigheten.

Övriga bestämmelser

12 § En kvinnlig arbetstagare, som på grund av havandeskap inte kan utföra fysiskt påfrestande arbetsuppgifter, har rätt att bli omplacerad till ett

mindre ansträngande arbete med bibehållna anställningsförmåner. Detta gäller dock endast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse och under förutsättning att det skäligen kan krävas att arbetsgivaren bereder kvinnan annat arbete hos sig.

Den som vill utnyttja sin rätt till omplacering enligt första stycket, skall anmäla detta till arbetsgivaren minst en månad i förväg. Arbetsgivaren skall därefter lämna besked om möjligheten till omplacering så snart det kan ske.

13 § En arbetsgivare som bryter mot denna lag skall betala arbetstagaren skadestånd för den förlust som uppkommer och för den kränkning som har skett.

Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

14 § Mål om tillämpningen av denna lag handläggs enligt lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

Förs talan med anledning av uppsägning eller avskedande, gäller i tillämpliga delar 34–37 §§, 38 § tredje stycket andra meningen, 39–41 §§ samt 42 § andra stycket lagen (1974: 12) om anställningsskydd. I fråga om annan talan tillämpas 64–66 och 68 §§ lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

Om en arbetstagare vill utnyttja sin rätt till omplacering enligt 12 § i anslutning till lagens ikraftträdande, får anmälan som avses i 12 § andra stycket göras dessförinnan, dock med verkan tidigast från ikraftträdandet.

□ På regeringens vägnar

ROLF WIRTÉN

Lars Lunning
(Arbetsmarknadsdepartementet)

